

Oheň může pomoci zachránit biodiverzitu suchých trávníků, ukazuje výzkum vědců LDF MENDELU

25.3.2026 - Tomáš Hamřík | Mendelova univerzita v Brně

Vědci z Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity (LDF MENDELU) ve spolupráci s kolegy z maďarského centra pro ekologický výzkum - HUN-REN Centre for Ecological Research zjistili, že řízené vypalování může při správném postupu podpořit biodiverzitu suchých trávníků. Studie publikovaná v časopise *Fire Ecology* ukazuje, že kombinace vypálených ploch a roztroušených keřů vytváří pestrou mozaiku mikrostanovišť, která prospívá různým druhům bezobratlých predátorů.

Suché trávníky patří mezi nejceněnější, ale zároveň nejohroženější ekosystémy střední Evropy. Vědci z Mendelovy univerzity ve spolupráci s maďarskými kolegy nyní zjistili, že řízené vypalování může být při správném použití účinným nástrojem ochrany přírody. Studie publikovaná v mezinárodním vědeckém časopise *Fire Ecology* zkoumala vliv vypalování na biodiverzitu bezobratlých predátorů v suchých trávnících jižní Moravy.

„Suché trávníky patří mezi druhově nejbohatší biotopy Evropy. Vedle vzácných rostlin zde žije také řada ohrožených bezobratlých živočichů, například pavouci a střevlíci. Tyto ekosystémy jsou však závislé na tradičním hospodaření, především pastvě a sečení. Jakmile tyto činnosti ustoupí, stanoviště postupně zarůstá vysokými trávami a keři a postupně dochází k hromadění vrstvy odumřelé biomasy, což zhoršuje podmínky pro druhy vyžadující řídkou vegetaci a dostatek světla,“ vysvětlil Tomáš Hamřík.

Jednou z metod, jak rychle odstranit nahromaděnou stařinu a obnovit otevřený charakter trávníků, je řízené vypalování. Vědci proto zkoumali, jak tento způsob péče ovlivňuje společenstva pavouků a střevlíků, tedy dvou skupin bezobratlých predátorů citlivě reagujících na změny prostředí.

Výzkum probíhal v Národní přírodní památce Dunajovické kopce na jižní Moravě. Na lokalitě byly ve spolupráci se správou CHKO Pálava experimentálně vypáleny plochy suchých trávníků o průměrné velikosti 1 236 m², které vědci porovnávali s nevypálenými kontrolními plochami. Součástí studie bylo také sledování, zda ponechání roztroušených keřů na spáleništi, například hlohu jednosemenného (*Crataegus monogyna*), ovlivňuje výskyt jednotlivých druhů.

„Výsledky ukázaly, že řízené vypalování podporuje zejména xerotermofilní druhy pavouků, tedy druhy přizpůsobené teplým a suchým stanovištím. Na vypálených plochách se objevovaly teplomilné a suchomilné druhy, které z krajiny postupně mizí. Zároveň se ukázalo, že plochy pod jednotlivými keři hostí odlišná společenstva pavouků, tvořená druhy preferujícími stín a vlhčí podmínky, včetně některých ohrožených druhů. Vypalování také podpořilo vyšší podíl světlomilných druhů střevlíků ve srovnání s kontrolními plochami. Kombinace otevřených ploch a roztroušených keřů tak vytváří pestrou mozaiku mikrostanovišť, která přispívá celkově k vyšší biodiverzitě,“ popsal nová zjištění Hamřík.

Výzkum zároveň naznačil, že pokud se vypalování provádí brzy na jaře, tedy ještě před hlavní aktivitou bezobratlých, může být jeho negativní dopad na živočichy minimální. Naopak může vytvořit vhodné podmínky pro druhy, které v zarůstajících suchých trávnících ztrácejí své přirozené životní prostředí.

„Oheň je často vnímán pouze jako destruktivní síla. Náš výzkum ale ukazuje, že při správném a opatrném použití může být důležitým nástrojem péče o biodiverzitu,“ zdůraznil vědec.

Studie přispívá k lepšímu pochopení toho, jak mohou různé způsoby péče pomoci zachovat biologickou rozmanitost evropských suchých trávníků. V době, kdy tradiční hospodaření často zaniká a péče o chráněná území je finančně náročná, může řízené vypalování představovat relativně levnou a efektivní alternativu. Zjištění mohou pomoci ochranářům i správčům chráněných území lépe plánovat péči o ohrožené stepní biotopy.

Výzkum probíhal v rámci meziústavní spolupráce na LDF MENDELU. S Ústavem ekologie lesa na výzkumu spolupracoval i Ústav ochrany lesů a myslivosti a Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie. Aktivně byli zapojeni i odborníci z maďarského institutu pro ekologický výzkum HUN-REN Centre for Ecological Research pod vedením Dr. Róberta Gallé.

Odkaz na studii

Fotogalerie

Kontakt pro více informací: Ing. Tomáš Hamřík, Ph.D., Ústav ekologie lesa LDF MENDELU, +420 605 453 461, tomas.hamrik@mendelu.cz

<https://mendelu.cz/ohen-muze-pomoci-zachranit-biodiverzitu-suchych-travniku-ukazuje-vyzkum-vedcu-ldf-mendelu>